

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Materia Sanctissimi Sanguinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

DE SACRAMENTO EVCHARISTIAE LIBER QVARTVS

MONITIO AD LECTOREM.

ADVERTE (*Amice Lector*) me de Sacramento Eucharistiae, ut & de Sacrificio Missae tractatio huius item est loci, pluribus egisse in Opusculo expedire Communionis, & in Opusculo de ejusdem Missae Sacrificio. Si ergo sapius ad Opuscula haec, te Lector, ablegem, ne minus id facio, ne ea huc transcribam, cum mea molestia, imo, & cum tua, qui cramben rebus tuamense appositam, quasi in tuus, iterum absumere cogereris. Hanc eandem monitionem, Tractatione Sacramenti Pœnitentiae, praemissam esse volo.

CAPVT PRIMVM.

De Materia, & Forma Sacramenti Eucharistiae.

MATER A Eucharistiae illud nimirum, quod aptum est consecrari, id est transubstantiari in Christi Domini Corpus, & Sanguinem, panis est, & vinum, ut in Trid. *sess. 13. n. 2. & 3.* observatur. Forma illa verba, Hoc est Corpus, &c. Hic est Calix sanguinis, &c.

§. I. De Materia Sanctissimi Corporis.

Materia cerio apta.

PANIS ex vero tritico, quod absolute Frumentum appellamus, certa est materia. Lege *S. Th. 3. p. 9. 47. ar. 3. & passim Doctores.*

2. Eiusdem tamen certitudinis est, si panis fiat ex Rocella, ut ceteri Itali vocant, & nos Siculi communiter vocamus Maioream. Item si fiat ex illo frumenti genere, quod non raro apud nos usui est, appellaturque Timminia, aliis triticum trimestre, seu trimestinum, sic dictum à brevitate, quia nascitur, & maturescit: sunt enim haec in omni rigore triticum.

3. Sive autem azimus sit panis, in quo consecrat Ecclesia Latina, sive fermentatus, in quo Graeca, certa est materia. Quo modo autem ab iis Ecclesiis servanda omnino sit sua consuetudo, in *Opusculo de comm. c. 2. §. 9.* fuisse dictum est.

4. Dixi autem (Panis) hoc est comestibilis usu communi, sub denominatione Panis, uno verbo, Panis usualis. Nam propterea massa cruda, esto essentialiter, ut aliqui putant, non differat à Pane cocto, cum non sit usu communi comestibilis, nullo modo ex omnium Theologorum sententia, apta est consecrationi.

5. Panem iterum dico, id est in clibano, seu furno coctum, vel simili modo igne assum, ut concoqui solent illae, quas vocamus Hostias, ferreo instrumento, ad eas assandas apto; quod certe clibano aequivaleret: & ut sit, quando Panis assatur sub cineribus, vel in vasis, sive ahenis, sive fictilibus, nullo humore adhibito, quia tunc per illam assationem vere sit Panis usualis, ut tenet Suar. *Agid. Delug. Fag. aliiq. apud Leand. tr. 7. d. 8. q. 13.*

6. Panem denique dico, etiam si ut habet *Leand. l. c. q. 12. cum aliis contra Fagun. p. c. Eccl. 3. l. 2. c. 1. n. 12.* madefactus sit vino, vel aqua, sive frigida, sive calida (dummodo non ita coquatur, ut amittat denominationem panis usualis,) quia sic adhuc remanet Panis. Quare

mica panis madefacta, & digitis manive compressa reddita, quasi massa, est apta consecrationi, quia sic (si aliud non addas) Panis usualis est.

De Pane bis cocto dicam *n. 10.*

7. Quod autem haec, & similia dicamus de validitate Consecrationis, non verò de licito usu, qui sibi de se servandus, quem consuevit Ecclesia, nimis est mundum.

Materia cerio incepta pro Consecratione Sanctissimi Corporis.

8. Primo Hordeum *Ogie*. Secundo Avena, *And. culis*. Tertio, Far, *Farro* Italici. Quarto Frumentum, *Masso* Hispanis, non dant materiam aptam consecrationi, quia nulla ratione, licet incrementum; Multo minus Fabae. Milium, Lentis, Ciceris, Castaneae, Amygdalae, ceterique fructus, quia nullus frumentum fuit. De Hordeo exuto exteriori squama seu de farina ejusdem omnino dic, quod de Hordeis neque enim ea despoliatio illud immutat à suo genere.

9. Cum autem modò dixi Far non esse aptam materiam, de communi Farre loquutus sum, nam si minor Farris intelligas Timminianam, (hanc enim per modum Far significari ab Hispanis testatur *Leand.*) cum alioquin apta est, ut modò dixi *n. 2.* Sicut enim non lapideus sum de eo genere Farris, quod à Plinio *lib. 8. c. 20.* dicitur Adortum, & ex quo vetus, & optimus Panis coctur, si enim ita est, apta est materia, cum sic supponamus, Adortum esse verum frumentum.

10. Massa veri frumenti, quam paltam vocamus, cruda, hinc etiam exulat, quia, ut modò diximus, panis non est.

11. Eadem Massa hordeo, vel butyro fixata, vel in aqua, cum faciat lagana potius, & pulvis, quam panis, certo item ab Altari excluditur.

12. Minutissima particula veri panis, quae sine dubio sensibilis non sit, ut ait *Vasq. Suar. Hurt. aliiq. apud Leand.* sive etiam ex sententia probabiliori, quoniam in se sensibilis, tamen talis non sit respectu Sacramenti consecrantis non est apta materia, quia non potest esse eam demonstrare Sacerdos per pronomen (Hoc) cum sit ipsi non sensibilis. Lege *Leand. tr. 7. d. 8. q. 12.* cum *Hurt. Vasq. aliiq. contra Delug. d. 4. de Euc. num. 116.* Verum adverte minutissimam quantamcumque partem lam separatam ab Hostia consecrata, si tamen adhuc retinet species panis, remanere consecratam, ut definit Tridentinum, *sess. 13. can. 3. & 4.* non enim his modis praedicta ratio negationis demonstrabilis, quae loquum requiritur, dum sit consecratio, non iam possit

Materia dubia Consecrationis Sanctissimi Corporis.

13. Panis ex Typsa, seu Centeno, Panis ex Spelta, quā Zeam, seu Alicam, vocant aliqui, Panis ex Siligine illa, quam ad Centenum pertinere nonnulli dicunt, valde dubiam Doctores citati, & passim materiam afferunt, quia multum ambigitur, an hæc sint Frumentum verum. Hic etiam reduco, quem nos sermanum vocamus.

14. Dixi (Siligine illa, &c.) Si enim nomine Siliginis intelligas, ut aliquos intelligere testatur Granad triticum selectum, seu candidum quod ab aliquibus Italis vocatur *Grano gentile*, ab aliis, *frumento bianco*, & fortasse correspondet alicui speciei nostræ Maiorchæ, seu Rocellæ, de qua supra n. 2. diximus, si inquam frumentum est, apertissima est materia.

Sane Plinius lib. 8. c. 18. ait Siliginem esse delicias Tritici, & Galenus lib. 1. de ciborum facultatibus, c. p. ait panem ex Siligine, esse panem perfectissimum, seu perfectissimum alimentum.

15. Panem ex cremore Tritici, quem appellamus *Amidum*, valde item incerta materia est, quia ut *Amidum* fiat, corrumpi debet farina Tritici.

16. Panis ex Tritico misto notabiliter cum aliis seminibus, vel cum colore rubro cinnabari, quo solemus ut ad litteras consignandas, vel cum saccharo, vel melle quos *Musciacoli* vocamus, semper erit incerta materia, quia quando mistio est in quantitate notabili, semper est dubium, an res sit absolute hæc, vel illa ex mistis; At si sit in modica quantitate, tunc, cum parum pro nihilo reputetur, non distrahatur res ad aliam speciem; quare erit consecrabilis.

17. Dubio tamen merito de aliquibus, etiam in quavis modica quantitate. Quis enim acquiescet Leandro de Euch. d. 8. q. 16. indicanti esse panem usum, Hostiam rubram, quamvis modico cinnabari imbibitum? Non ita panis, cui modicum v.g. saccharum sit immixtum; cum enim sic adhuc comestioni humanæ sit aptus, & ex alia parte ea parvitas, ut supponimus, illum non moveat à suo esse, non erit ad consecrationem ineptum. Illicius autem certe erit, quia est extra usum Ecclesiæ.

18. An autem in hoc casu exiguae mixtionis illa pars modica intermixta, substantia, v.g. illa modici sacchari, ut etiam lapillus, terræ pulvisculus, vel granum hordei militis, similique generis, siue integri, siue confusi convertantur, necne in Corpus, vel Sanguinem Christi Domini simul cum massa, cum qua facit unum, ad Theologos speculativos, ut sunt Suar. Vasq. Gran. alique citati, à Leandro de Euch. d. 8. q. 10. enodare pertinet.

19. Panis ex vero Tritico confectus nō cum aqua, sed cum aliis humoribus, cum aqua rosacea v.g. vel succo alicuius herbæ, valde dubia materia est, quia inde panis usualis confici non videtur. Excipe nisi satis parva fiat mixtio liquoris alterius cum aqua naturali, nam tunc idem dicendum esset, quod modo in simili dictum est. Panis, qui bis est coctus, quem absolute Biscoctum appellamus, aliquis inter materias dubias connumerare potest, sed certe panis est absolute, quia iterata ea coctio, illum non extrahit ab usuali panis, quare materia dubia non est consecrationis, sed certa.

§. II. De materia Sanctissimi Sanguinis.

Materia certo apta.

1. Vinum de vite, & quidem omne, siue album, siue rubrum, siue ex una regione siue ex alia, siue ex natura sua debile, siue (quod adhiberi pro sacrificio semper est convenientius) ex se generosum. Notat autem Vasq. 3. p. d. 175. apud Leandrum tractat. 7. de Sacr. q. 2. q. 25. Licet vinum rubrum ratione coloris magis assimilatur sanguini, idemque vinum rubrum in Scriptura solet vocari sanguis vite, unde propter hoc convenientius videatur poni in Sacrificio, tamen absolute convenientius est, propter munditiam, album.

Pars III.

2. Mustum item, teste S. Th. 3. p. 2. q. 74. art. 5. & habetur in c. Omne Vinum, de consec. d. 2. id est liquor ex uvis recenter expressum, apta est materia licet illicita, propter consuetudinem Ecclesiæ, &c.) quia est in substantia vinum & quidem potabile, licet non sit plene purgatum, seu decoctum. Excipe quoad illud de illicito usu necessitatem dandi Viaticum, vel quid simile. Excipit etiam Leander l. c. q. 33. festum Transfigurationis, ubi consuetudo viget eo die consecrandi in musto.

3. Vinum congelatum, non solum postquam sit liquefactum, verum etiam dum est actu congelatum, l. 2. Opusc. de Sacr. Missæ, c. 8. §. 8. a. n. 8. sustinui esse materiam consecrationi idoneam, quia ex se, & natura sua est potabile. Retinge locum; nam plura minutiora ad huius rei praxim ibidem invenies.

4. Vinum aqua, vel alio humore satis modico mistum, apta est materia, quia sic non amittitur, nec substantia vini, nec demonstrabilis vini, per illud *Hic est Calix*, &c. Sicuti in simili dictum est modo §. precedente.

5. Vinum ex se acidum, cum vere sit vinum, apta est materia. Imo licet cum peccato, valide tamen in rigore Consecratio fieret in vino, quod incipit acescere, seu in acetum abire, si ad huc vere est vinum, quod palato, imò & odore recte distinguere norunt aliqui, vide mox n. 10.

Materia certo inepta ad consecrationem Calicis.

6. Vinum ex pomis, vel aliis rebus, quam ex vite, Mustum item in uvis existens, Agrestium item, vel liquorem ex eadem expressum, quod Omphacium appellamus, ineptam materiam ad Consecrationem certo pronunciamus, quia nec vere vinum sunt, nec sunt ullo potabilia.

7. De guttula non sensibili, quod apta non sit, collige ex dictis §. præced. n. 12.

8. Vinum imbibitum in pane, non est apta materia, quia non potest de illo absolute dici, *Hoc est vinum*, sed potius, *Hic est panis*, nam propterea, hunc panem vino madefactum esse materiam Sanctissimi Corporis, ibidem dixi num. 6. Adde vinum in pane imbibitum valde assimilari musto in uvis existenti, quod modo ineptum esse consecrationi, sine ulla controversia, docuimus omnes.

Liquor expressus ex uvis passis (quidquid dicat Amicus in cursu Theol. tom. 2. d. 16. sect. 3. n. 3. Diana p. 7. r. 12. resol. 8. apud Amedeum contra Anonym. de Euch. proposit. 3.) non est apta consecrationis materia. Ratio non debet esse illa, in qua prædicti putant, nos inniti, sed quia hic liquor, seu succus, nec est ullo modo vinum, nec Mustum. Sicuti enim Sapa, quod nos vocamus Mustum coctum, seu vinum coctum, quia est decocta à Musto, deperditis ferè omnibus partibus subtilioribus, nec vinum, nec mustum est, unde nec computanda inter potabilia, sed comestibilia, ut ego supposui lib. 4. in Decal. c. 3. §. 2. num. 5. in Tractatu de Ieiunio; ita succus ex uvis passis, adeo fuscus, & decoctus est, ut nullam vini, vel musti potabilitatem fervet, sicque potius dicitur sapa, si milis, quam vino.

Materia dubia pro Calicis consecratione.

9. Vinum, quod conditur aromatibus, & huiusmodi rebus, semper est, si non sit satis modica immixtio materia dubia, quia semper timetur, an aromata adeo sint valida, ut vinum extrahant, si non à substantia vini, certe à denominatione absoluta vini, ut non possit dici, *Hoc est vinum*, sed abeat in malsum, quo veteres olim utebantur.

10. Pro dubia etiam materia habet saltem quoad praxim vinum illud, quod in acetum iam abire comprehenditur, quia quāvis, dixi num. 5. aliqui dignoscant an adhuc sit vinum, tamen semper timendum est, ne in acetum corruptum, iam penitus substantiam vini amiserit.

11. Quid fiet si ante vel post Consecrationem Sacerdos advertat pro vino appositum fuisse acetum in Calice, vel quam, satis dixi in Op. de Sacr. Missæ, l. 2. c. 8. §.

CAPVT